

Ledare

JAYNE SVENUNGSSON

En akademisk tidskrifts centrala uppdrag är att förmedla högkvalitativ forskning till det vidare vetenskapssamhället. I detta uppdrag ingår också att hålla den kritiska debatten levande och vital inom berörda discipliner. För att säkra dessa båda mål har de flesta tidskrifter – så även *Svensk Teologisk Kvartalskrift* – i dag ett kritiskt granskningsförfarande som innebär att inkomna bidrag anonymiseras och skickas ut för kollegial granskning av två sakkunniga forskare vilka i sin tur förblir anonyma för författaren.

Denna praxis har flera förtjänster. Dels erhåller författaren i regel värdefulla synpunkter som tillåter vederbörande att ytterligare förstärka kvaliteten på artikeln. Dels bidrar det anonyma förfarandet i bästa fall till att risken för korruption och nepotism minskar. Samtidigt kan vän av äldre ordning också se en baksida med en överdriven tro på anonymiseringens välsignelser. Krasst uttryckt återspeglar den en vidare samhällstrend där fixeringen vid anonyma rapporteringar och utvärderingar bidrar till att erodera den mellanmänniska tilliten – som om vi inte längre vågar lita på att vi i våra olika professioner är kapabla att vara sakliga, raka och ärliga när vi framför kritik mot varandra.

Mot bakgrund av denna trend är det glädjande att notera att den öppna och kritiska debatten lever och frodas på våra sidor trots att tidskriften sedan många år praktiserar så kallad ”dubbelblind” referentgranskning (och givetvis kommer att fortsätta göra så). Först ut är Tobias Hägerland som går i kritisk dialog med Jakob Wiréns uppmärksammade bok *Att ge plats för den andre? Religionsdialog, ersättningsteologi och Muhammed som profet* (2021). I takt med att förkastandet av olika former av ersättningsteologi blivit en självklarhet, efterlyser Hägerland en mer noggrann hantering av begreppet – om inte annat för att undvika att det till sist reduceras till ett slagträ i teologiska och politiska strider. I efterföljande artikel ger sig Anders Ek in i den

internationella debatten kring läran om Guds enkelhet, vilken i modern tid kritiserats av tongivande tänkare som Alvin Platinga. Ek komplicerar denna läsning genom att i stället sätta in läran i ett apofatiskt teologiskt ramverk. Därmed visar han också hur den i nutid kan bli en resurs för att reflektera över hur ett fruktbart tal om Gud är möjligt trots premissen att Gud är bortom allt tal.

Mårten Björk knyter i sitt bidrag an till flera uppmärksammade debatter om teologins och religionsvetenskapens natur och uppdrag under senare år. Dessa debatter har dels förts på STK:s (94:4/2018) sidor av Joel Halldorf med replik av Natalie Lantz, Petter Spjut och Ola Wikander, dels i tidningen *Respons* (6/2020) med bidrag av Klas Grinell och replik av Göran Larsson och Simon Sorgenfrei. Björk stakar ut en egen originell väg i dessa bitvis upphettade debatter. I kontrast till Halldorfs ursprungliga pläderande för en syn på teologi som ger upp ”tvårumstänkandet” mellan akademi och kyrkan argumenterar Björk emfatiskt för en åtskillnad mellan akademisk och konfessionell teologi med inspiration av Pius XII:s (1876–1958) distinktion mellan ”juridisk” och ”kritisk” auktoritet: ”Den akademiska teologen som ämbetsman på ett sekulärt universitet har varken den teologiska karisman, det religiösa ämbetet eller den juridiska auktoriteten att arbeta med gudsdiskurser på något annat sätt än med den kritiska auktoritetens distans, det vill säga som en kunskapsform bland andra.”

Bortom goda och stimulerande debatter tillhör utseende av hedersdoktorer det akademiska livets glädjeämnen. Under gånga år har inte mindre än fem namnkunniga personer promoverats vid teologiska fakulteten i Lund – dock med de olika fördröjningar och förskjutningar som pandemin medfört. Vi har glädjen att avsluta detta nummer med den föreläsning Peter Halldorf höll i samband med promotionen i maj i år. Flera föreläsningar följer i kommande nummer! ▲